

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, szeptember 9.

A jövő évi költségvetés.

A pénzügyminiszter a tegnapi képviselőházi gyűlésen beterjesztette az 1899. évi költségvetési előirányzatát.

A pénzügyminiszter arról úgy hirtik, hogy minisztertársainak jövő évi szükségleteit — takarékosági hajlamaitól vezettetve — ugyancsak megnyirbálta, mi azonban ezen tulságos nyirbálást nem igen tudjuk felfedezni, mert a költségvetési tervezet maga megjelenésével egy igen nagy meglepetés, meglepetés mindazok számára, akik hazánk jelenlegi anyagi helyzetével csak felületesen is ismerősök, meglepetés mindazok előtt, akik jelen állapotunkat és ezek körüli sürgős teendőket komolyan megfontolják.

Magyarország költségvetése az 1899-iki évre 11,858.586 frttal magasabban van előirányozva a jelen évihez képest s a pénzügyminiszter úr minden egyes kiadási többletnél indokolás képen igen serényen vesz igénybe ugyanegy okot, hogy t. i. a kiadási többlet az alkotott és végrehajtandó törvények, a vasuti jövedelem csökkenése, a Vaskapunál szervezendő új hivatal létesítése okozzák. Ez összegeknél pedig mi azt látjuk, hogy azoknak egy igen tekintélyes részéből, mely semmi arányban nem áll a létesítendő intézmény terjedelmével, — a miniszteriumok ügy-

kezelőségi személyzete szaporítottatik. A nyilvános betegápolás költségeinek fedezéséről szóló törvény megvalósítása például egyszerre a belügyminiszterium személyzetét felszökteti s ez kerül 8036 forintba. A földmivelésügyi miniszter is emeli személyzetét, s ez pedig kerül mintegy 45000 forintba. Haladunk a bourokrata szellemben. Az anyakönyvi kiadások is előre mennek újabb 75000 forinttal.

Azonban örvendj magyar! kiválóan pedig te földműves nép, mert a könyörületes Darányi enyhített sorsodon. Azaz dehogy! Lukács miniszter volt könyörületes irántad, mert adódból lenyirbált 500,000 frtot és odaragasztott ennek fejében a házadóhoz 200,000 frtot, a keresetadóhoz 200,000 frtot, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójához 100,000 frtot, a bányaadóhoz 100,000 frtot, a tőkekamat és járadékadóhoz 100,000 frtot, végül a vasuti és gőzhajózási szállítás használatá utáni adóösszegekhez 800,000 frtot s mindezen mintegy 1,500,000 frtnyi többlet bevétel fejében a földadóból leszámít 500,000 frtot.

Ezt nevezik nálunk földadó leszállításnak.

Lukács László miniszternek költségvetési előirányzatát lapunk országgyűlési rovatában közöljük.

Próbálkozás.

Szeptember 7-én Debreczen városába gyűlt össze a tiszántuli helv. hitv. egyházkerületi egyházi értekezlet negyedik vándorgyűlése, ugyancsak csekély számban, miről panaszkodnak is a debreczeni protestáns tendenciájú lapok.

Hanem azért volt két érdekes pontja a gyűlésnek. Tárgyalták egy országos protestáns napilap alapítását és a diakonissa intézmény meghonosítását.

Van a helv. hitvallásuaknak hírlapjuk, nem egy. Vidéken is, a központban is Budapesten. Mire még egy, mely mintegy feje lenne az egésznek? Vagy szükségét érzik annak, hogy egy fő alatt egyesüljenek? De biz ez kivihetetlen, mert nem egy és ugyanazt a hitet vallják s bajosan egyeznének meg rajta, hogy a debreczeni vagy sáros-pataki theologia elvei szerint szerkeszszék-e.

A közgyűlés különben elfogadta elvben az indítványt s mi konstatáljuk, mint a hierarchia megalkotása után egy újabb lépést a centralizáció felé.

A diakonissák intézményének behozatalát sürgető indítványt áttették a nagy választmányhoz. Ez is az idők jele, midőn szükségét érzik a hitnek, mely cselekedetekben nyilvánul.

Adja az ég, hogy találjanak is majd olyan önfeláldozó nőket, kik saját földi boldogságukról le tudnak mondani, hogy csupán a reájuk bizottak javának éljenek. Mert erre is képessé teszi a gyarló embert az élő hit s azt hisszük, helv. hitv. atyánkfiai is ezt várják a diakonissáktól, kik tulajdonképen református apácák lennének.

Tempora mutantur.

A F. M. K. E. közgyűlése. Püstyében ma tartotta a felsőmagyarországi közmi-

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Pusztai vihar.

Irtá: Südy József.

»Megdördült villámok között.
Haragra gyult szavad.
S befutva a meny iveit,
Megdörg kelet, nyugat.«

Tárkányi.

Rekkenő hőség teszi ernyedté a pár óra előtt harmatcseppekben újra éledt növényzetet. A levegő sűrű, száraz párával telítve nehezedik ember, állatra egyaránt.

A tücskök százezrei csirippelve vonulnak a fűszálak tövére, lomha röptű gémekek, gólyák vonulnak alig elhagyott tanyáikra; a csend megdöbbenő.

Ember, állat ösztönszerűleg érzi a közelgő vihart, noha még hire sincs a felhőnek, vagy szélnek, sőt éppen szétszéd van s a sik kérdőjelei — a szélmalomok — elfeledték a motolla-szerű mozgást.

A nap magasán jár, de körvonala sem vehető ki a magasba emelkedett páraktól.

Körülbelül egy óra lehet délután s nyugat felől tenyérnyi, szürke felhő téved a láthatárra.

Alig veszi észre az alföld beduinja — a pásztor — e felhőfoltot, nyakra-főre tereli nyáját az akol felé; különben igyekszik az magától is, nem ugyan a fedél alá — mert ilyen nincs, — de a megszokott cserény felé s ott szorosan

összeverődve, várja a vihar kitörését, melyet ösztöne csalhatatlanul kilátásba helyezett.

A pár száz holdnyi pusztai tó közepén, lélekvesztőjén igyekszik a tanyás gazda partot érni, midőn a sima viztükröt érintő első fuvallom millió apró fodrot vet az eddig nyugodt felületre.

A csolnakban neje ül még s féléves gyermekét szorosabban tartja kebléhez s mintegy 3 éves fiát, a csolnak lassu ingása mély álomba ringatta.

E közben az imént feltűnt szürke felhő villámgyorsan terjed s a fél láthatárt sűrű fekete felhőkárpit takarja.

A távolból tompa moraj hallatszik s alig pár pillanat alatt az égbolt teljesen elsötétül, a tücskök csirippelése is elhal.

Imitt-amott egy-egy kövér esőcsepp téved le a terhes fellegekből.

A lélekvesztő alján alvó fia mellé fekteti kisdéd gyermekét az anyja s maga is evezőt ragad s kétségbeesetten segíti férjét az evezésben.

Néhány szürke sirály vészkiáltással teszi rémesebbé a jelenetet s sajátságos saltómortállal röpkednek a csolnak körül . . .

A nő fáradtan befonja az evezőt s gyermekei fölé hajolva, összetett kezekkel kéri Istent segítségért.

Vakító villám hasítja át a sötét légűrt, mit eget, földet megremegtető dörrenés követ s e perczen hanyat vágja magát a pusztai kutágas, melyet a villám lesújtott.

A felhők rohamosan öntik a különben csak

tropikus vidéken othonos záport s a szél ciklonszerű viharrá fajul.

A lélekvesztő csak most érte el a tó nádását, a férfi kiugrik a csolnakból s baljával ennek orrát, jobbával a nádat csomónként kapja el s maga után vonszolja a ladikot, mely most minden boldogságát — gyermekeit és nejét — hordja s igyekszik a nád közé menekülni, ami sikerül is.

Az anya merítő lapáttal szórja ki a gyorsan gyülemelő esővizet egyik kezével, míg a másikkal egy szűrt tart alvó gyermekei fölé.

A férj erős karja biztonságba, — a parton álló kunyhóba, — juttatja övéit.

Eközben a teljes erővel kitört vihar a tó hullámain ölnyi magasra korbácsolja fel s ha a síkvizen kapja a ladikot, egyszerre négy élet pusztult volna el.

Villám, villámot ér, a dörgés, csattanás minden élőlényt elbódít, a zápor csaknem felhőszakadássá fajul, mit a szél még sűrűbbé szorit össze; a sik legelőt pár ujjnyi vastagon lepi a víz, a pásztor kifordított bundában, legyűrt kalap alatt állja a fergeteget, mely rohanva nyargal tova, hogy alig pár negyedóra múlva ismét kiderüljön s a balzsamos, ozondu levegőn át teljes pompájában tűnjék fel a hanyatló napkorong s a legszebb szivárványban gyönyörködjék az emberi szem s a sziv megifjodva feszítse a még imént szorongó keblet s lelke magasra emelkedjék, a mindenek Ura, Teremtőjéhez, hálát adva az ellankadt természet újra ébresztéséért.

velődési egyesület évi közgyűlését. Csak igen kevés résztvevő jelent meg, ezek is majdnem kivétel nélkül kormányparti korteshivatalnokok. Ott voltak többek között: Tarnóczy Gusztáv, Justh György turóczi megyei főispán, Szulyovszky Dezső, Szulyovszky Gusztáv, Janits Imre, Rudnyánszky Béla, Fridetzky Timoth, Ruffy Pál orsz. képviselő, Baros Jusztin trencsényi, Csibulya honti, Markhót nyitrai, Répássy Zólyomi alispánok, gróf Zedvitz, Steiger Albert, b. Jesszenszky besztercebányai közjegyző. A közgyűlést értekezlet előzte meg, a melyen az igazgató-választmányt alkotó kortesek elhatározták, hogy gróf *Károlyi Istvánt nem választják meg elnöknek*. A közgyűlésen Craus István alelnök mondott felkötő beszédet a Bánffy-kormányra, melyet agyba-főbe dicsért. A beszéd végén Craus bejelentette lemondását. Ruffy Pál Craus újbóli megválasztását ajánlta a közgyűlésnek, de Craus ragaszkodott lemondásához. Erre aztán megválasztották elnöknek Thuróczy Vilmos nyitrai főispánt, alelnöknek Janits Imre képviselőt és Baross Jusztin alispánt, helyettes elnöknek Gyürky Géza megyei tiszti főügyészt, jogtanácsosnak Lőrinczy Gyulát és titkárnak Lőrinczy Györgyöt. A közgyűlés tudomásul vette az ügyvezetés évi jelentését s miután még elhatározták, hogy a jövő közgyűlést Trencsényben tartják meg, a közgyűlés véget ért.

Ezek után nem csodálkozunk ha a »Hazánk« azt véli, hogy legmegfelelőbb lenne a Fmke-nek nevét ekkép változtatni meg:

»Feltétlenül mindent megszavazó kormányparti-kortes eszem-iszomsága.

A német császár békéje.

Az orosz czár béke szózata után, mely az egész világ szív-hurjain átrezgett, egy kissé különösen tetszik a német császár szózata szintén a békéről. A minap még az egész világ béke-mámorban uszott, a béke eszméit fejtegette, erről álmódzott szőpet, gyönyörűt s e vékonyka fátyolt, melyen át a reményteljes jövőt, a béke jövőjét láttuk, — hirtelen átböki egy durva kéz. Arany sujtásos a kézelője, fényes rojtu kardfogantyú van az öklében és mereven ott van szemünk előtt, amint a vékonyka fátyolt átütötte, hogy lássuk, hogy ábránduljunk ki mihamarább tőle mi, a könnyen hívő békebarátok. Ez az ököl arany sujtásával, fényes rojtu kardmarkolatával a Vilmos-é, a németek hatalmas császáráé, aki minden, csak nem ábrándozó s igen jól tudja azt, hogyha békét akarsz, ne intézz jegyzéket a külhatalmakhoz, ne lelkesülj, ne tervezess, — hanem *para bellum*.

Egy diszlakoma szolgáltatót alkalmat Vilmos császárnak, hogy e nézetének kifejezést adjon s e nézet a legfrappánsabb válasz az orosz czár béke szózatára, a porosz monarcha válasza, kinek élete a katonásdi, kinek »nemzeti ipara«, mint a régiek oly sokszor találóan emlegették, — a háboru.

Porta-Westphalicában — mint írják — a disztribúción *Oheimb* tartományi elnök a tartományi képviselőnek nevében megköszönte a német császári párnak, hogy megjelent a tartományban. Vilmos császár erre pohárköszöntőt mondott, a melyben így szólt:

»Hálás vagyok, hogy a tartomány elismeri, hogy kormányom fáradozásai nem voltak hiábavalók és remélem, hogy sikerülni fog a mezőgazdaság számára is olyan kilátást nyitnom, hogy önök nyugodtan nézhetnek a jövő elé és hogy a haza termelésének minden nagy ága egyenlő mértékben támogatja a másikat és biztosítja az egész termelés folytonos nagyságát

és fejlődését. De ezt csak úgy érhetjük el, ha a béke oltalma alatt biztonságban, nyugodtan, zavartalanul munkálkodva, fejlődünk, a mire inteni látszik bennünket az itt, fölöttünk álló nagy császárnak kinyújtott keze. *De a békét semmi sem biztosítja jobban, mint egy edzett harcra kész német hadsereg*, amelyet most csodálhatunk egy részben s a mely felett örülhetünk. Adja Isten, hogy mindenkor gondoskodhassunk a világ békéjéről ezzel a . . . stb. stb.

A német czár ilyen békére tanítja az orosz czárt.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

Budapest, szeptember 9.

A napirend vita ellaposodott már szerdán és most, hogy a pénzügyminiszter exozéja közbe jött, nyilván egészen be fog végződni.

Az ülés elején a miniszterelnök több törvényjavaslatot terjesztett be, ezek között az 1897. évi zárószámadási jelentéseket is, majd a pénzügyminiszter szólalt fel és előbb beadta a Margit-hidnak a Margitszigettel hiddal leendő összeköttetéséről szóló törvényjavaslatot, azután előterjesztette az 1899. évi költségvetési törvényjavaslatot, a melyet hosszabb exozé kíséretében ajánlott elfogadásra.

A pénzügyminiszter exozéja.

Bevezetésül ismertette a zárószámadások alapján a lefolyt pénzügyi év főbb eredményeit, a melyeknek az a főösszege, hogy az 1897. év 27 millió 710 ezer forinttal volt kedvezőbb, mint a múlt év pénzügyi mérlege.

Az 1899. évi állami költségvetés főbb eredményei.

Az 1899. évi állami költségvetés a következő főbb eredményeket mutatja:

A rendes kiadások 460,005,399 frttal vannak előirányozva, vagyis az 1898. évre törvényhozással megállapított 449,388,401 frt-hoz viszonyítva 10,616,998 frtnyi emelkedést mutatnak.

Ez a jelentékeny kiadási többlet egyfelől az időközben alkotott törvények végrehajtása folytán merült fel, másfelől az állami üzemek főleg az államvasutak, a posta, távirda és távbeszélő, a dohányjüvedék, továbbá a bányászat és pénzverés fejlődésének valamint az aldunai Vaskapu csatorna megnyitásával létesítendő aldunai hajózási hatóság felállításának következménye, mely többlet egyszerűsége miatt a magasabb összegekkel előirányzott bevételek által ellensúlyoztatik; végül jelentékeny többletet igényelnek a közösügyi kiadások, valamint a közigazgatási, közbiztonsági és honvédelmi intézmények, nemkülönben a közmívelődési és közgazdasági ágazatok elődázhatlan fejlesztései.

A jelentékenyebb eltérésekre szorítkozva, a jelen előirányzatban.

25,060 frttal nagyobb az országgyűlés szükséglete a delegációnak Bécsben leendő ülésére való tekintettel.

435,206 frttal emelkedik a magyar korona országainak hozzájárulása a rendes közösügyi szükségletekhez a delegációk szentesített határozatának megfelelőleg. A közösügyi kiadások többletéből a magyar korona országaira tulajdonképpen 1,015,047 frt esnek, a mi csakis azért irányozható elő a fent kimutatott kisebb összeggel, mert a különbözet a határvám bevételekből nyer fedezetet, a mely bevételek a zárószámadási eredményekhez képest nagyobb összegben voltak előirányozhatók.

357,470 frttal magasabb összegben irányoztatnak elő a nyugdíjak.

2,679,207 frttal magasabban van előirányozva a belügyi tárca szükséglete, mely összegből 8036 frt esik a központi igazgatásra, a nyilvános betegápolás költségeinek fedezéséről szóló 1898. évi XXI. t.-cz. végrehajtása következtében.

160,000 frttal magasabban vannak előirányozva a vármegyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásai.

75,000 frtnyi többlet mutatkozik az anyagi kiadásoknál.

2,157,272 frttal növekednek a közegészségügyi kiadások, mely összegből 2,162,800 frt az 1898. évi XXI. t.-cz. értelmében létesítendő »Országos betegápolási alap« szükségletére esik; ez utóbbi kiadás azonban átfutó természetű, mert az idézett t.-cz. 2-ik §-a alapján kivetendő országos betegápolási pótdadó címén befolyó összegekben fedezetét találja.

A pénzügyi tárca.

Egészben véve 771,227 frttal emelkednek a pénzügyi tárca rendes kiadásai és pedig:

1,396,811 frttal emelkednek a fogyasztási és italadók, 691,438 frttal a dohányjüvedék kiadásai.

A pénzügyi tárczába első ízben vétettek fel: a m. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri m. kir. vas- és acélgépgyár szükséglete és pedig figyelemmel az érdekközösségre a m. kir. állami vasművekkel egy czim alá. E három üzem rendes kiadásainál az 1898. évi szükséglettel szemben 2,298,761 frtnyi apadás jelentkezik, ez azonban csak látszólagos és az által áll elő, hogy a gyáraknak és a vasműveknek egymásközött előforduló s a korábbi években minden egyes üzemnél külön előirányzott anyagszállításai, mint anyagbeszerzés illetve értékesítés a költségelőirányzatnál figyelembe nem vétettek. A tényleges több kiadás 413,186 frtot tesz, mely összegből 113,480 frtot az átvett gyáraknál ideiglenesen alkalmazva volt személyzet végleges alkalmazására és ezzel kapcsolatos személyi járandóságokra, a fennmaradó rész pedig a fokozódó üzemi kiadásokra esik, melyek a bevételi többlettel ellensúlyoztatnak.

A kereskedelemügyi tárca.

A kereskedelemügyi tárca összes többi szükséglete 3,023,534 frt.

126,587 frtnyi több kiadás van az ipari és kereskedelmi szakoktatásnál.

212,675 frttal növekszik a kiadás az ipari és kereskedelmi célokra. Ezen emelkedést különösen a jelenlegi gazdasági viszonyaink között támogatást igénylő iparágak nagyobb arányú felkarolása, a kisipar érdekeinek, különösen szövetkezetek útján való előmozdítása a munkás ügyek terén szükséges előkészületek teszik szükségessé.

1,517,173 frttal növekszenek az államvasutak kiadásai, mely összegből 358,210 frt a kilátásba vett 344,4 kilométer vonalszaporulat által idéztetik elő; 1,158,963 frt pedig a forgalom emelkedésére nemkülönben a forgalom gyors és biztos lebonyolítása érdekében tett intézkedésekre, végre az altiszti személyzet anyagi helyzetének immár elődázhatlanná vált némi javítására esik.

A földmívelésügyi tárca.

Összesen 1,444,562 frttal növekednek a földmívelésügyi tárca kiadásai.

E többletből, a kisebb tételektől eltekintve esik:

46,537 frt a központi igazgatásra, 261,324 frttal magasabban vannak előirányozva az állami erdők és állami kezelésbe vett községi és egyéb erdők kiadásai.

73,383 frttal emelkednek a gazdasági tanintézetek és mezőgazdasági ismeretek terjesztésére fordítandó kiadások, mely többlet az állatorvosi akadémia újjászervezésével kapcsolatban az ott alkalmazott tanárok fizetésének emelésére, 2 új földmívelési iskola felállítására, valamint a gazdasági ismeretterjesztésnek, gazdasági népkönyvtárak létesítése és téli népies gazdasági előadások és tanfolyamok útján való fokozására esik.

28,857 frttal nagyobb összeg irányoztatik elő a szőlőszet és borászat céljaira, mely többlet egy központi szőlészeti és borászati felügyelői állás szervezésére, egy új földmívelési iskola felállítására, valamint a szőlészeti és borászati célok előmozdítására és a mesterséges borok létesítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1893. évi XXIII. törvényzikk végrehajtására igényeltetik.

Vallás és közoktatásügyi tárca.

Egészben véve 1,117,479 frttal magasabb összeggel irányoztatnak elő a vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendes kiadásai, a mi az

e tárcza körébe eső valamennyi intézet fejlesztésének korábbi törvényes intézkedéseknek és főleg a lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. évi XIV. törvénycikk megkezdett végrehajtásának következménye.

Igazságügyi tárcza.

Az igazságügyi tárcza rendes kiadásai 363.921 frttal növekednek, mely összegből 181.557 frt az első folyamodása kir. bíróságoknál valamint a kir. ügyészségeknél szükségessé vált személyszaporításra és 55.000 frt a telek-önnyel betétszerkesztési munkálatok gyorsításával felmerülő kiadásokra esik. Az ezen felül mutatkozó többletből 52.540 frt a bünyügyi költségek emelkedésére, 45.476 frt a fegyintézetek főleg a budapesti gyűjtőfogház teljes benépesítésével fokozódott szükségleteire, 10.000 frt pedig a büntetéspénzek országos alapjának átfutó tétejeire esik.

A honvédelmi tárcza rendes kiadásai 561.022 frttal magasabban vannak előirányozva, ebből a többletből 65.533 frt a honvédevelő és képző intézetekről szóló 1897. évi XXIII. t.-cz. végrehajtására, 11.442 frt az ujonnan felállított csendőrfelügyelőség költségeire esik; a többszükséglet fennmaradó része pedig annak a programnak megvalósításából ered, mely a honvédség fokozatos fejlesztésére nézve 6 évi időszakra megállapított.

A rendkívüli kiadások (átmeneti kiadások és beruházások) 43.259.047 frttal vagyis az 1898. évre engedélyezett 49.338.169 frttal szemben 6.079.122 frttal kisebb összegben irányoztatnak elő.

A m. kir. államvasutaknál eszközöndő beruházásokra 17.400.000 frttal szemben 10.000.000 vagyis 7.400.000 frttal kevesebb irányoztatott elő.

Bevételek:

A rendes bevételek 482.464.037 forinttal vagyis az 1898. évre törvényhozásilag megállapított 470.605.451 frt-hoz viszonyítva 11.858.586 frttal magasabb összegben irányoztatnak elő.

A jelentékenyebb eltérések a következők: 795.990 frttal apadnak az állami adósságok bevételei csekély részben azért, mert a maradvány- és irtványföldek megváltásából eredő bevételek az előző év tényleges eredményét figyelembe véve előreláthatólag csökkenni fognak, főleg azonban azért, mert az aldunai vas-kapú szabályozási kölcsön szükséglete, mely eddig magából a kölcsönből fedeztetett és így itt bevételt képezett, 1899. évtől kezdve az állam jövedelmeiből fedezendő.

Ellenben 2.154.033 frttal emelkednek a belügyi tárcza bevételei az elmeógyógyintézeteknél az ápolási díjak szaporodása valamint Budapest és székvárosnak az államrendőrség növekedő szükségleteihez való nagyobb hozzájárulás és az országos betegápolási alap átfutó természetű bevételei következtében. 5.165.678 frttal magasabb összeggel vétetnek fel a pénzügyi tárcza bevételei, mely összegből 1 millió forint az egyenes adókra esik.

Az egyenes adónemek előirányzatánál nem voltak figyelmen kívül hagyhatók azok a körülmények, melyek az adózók fizetési képességét az 1899. évben is előreláthatólag befolyásolni fogják, s erre való tekintettel a földadó 500.000 frttal leszállított; ennek a bevételi kevesbletnek ellensúlyozásul azonban emelendő volt a házadó 200.000 frttal, a keresetadó 200.000 frttal, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója 100.000 frttal, a bányadó 100.000 frttal, a tőkekamat- és járadékadó 100.000 frttal, végül a vasúti és gőzhajózási szállítás használatá utáni adó 800.000 forinttal.

A fogyasztási adó tekintettel azok általánosan kedvező alakulására 2.741.000 frttal emeltek; ugyszintén emeltek a bélyeg- és jogilleték bevételei 1.291.250 frttal, a dohány- és sójövédékből várható bevétel 982.000 illetőleg 449.745 frttal, miután az eddigi eredmények ezeket az előirányzatokat indokoltá teszik.

A kereskedelmi tárcza rendes bevételei 3.727.313 frttal emelkednek, a mely összegből 1.130.000 frt, a posta távirda és távbeszélőre, 102.300 frt a posta-takarékpénztárra, 1.517.173 frt pedig az államvasutakra esik. Ezek a többletek nemcsak az említett üzemek folytonos fej-

lődésére s az államvasutaknál ezenkívül a vonalszaporulatra, hanem az államvasutak 1897. évi eredményétől eltekintve, mely a kedvezőtlen gazdasági viszonyok hatása alatt állott elő az eddigi zárszámadási eredményekre való tekintettel vétettek fel.

1.309.484 frttal emelkednek a földművelésügyi tárcza rendes bevételei, mely összegből 512.689 frt az állami erdőkre esik, azon kihasználódó faanyagának értékesítése körül elért kedvezőbb eredmények következtében; 439.686 frt a gödöllői korona-uradalom és az állami lötenyészintézetek bevételeinek várható emelkedésére, míg 200.000 frt az állattenyésztésre főleg a nagyobb számban kiosztandó tenyészmárhák vételárából befolyó jövedelemre esik.

A rendkívüli bevételek 20.839.566 frttal vannak előirányozva s az 1898. évre megállapított 28.169.840 frttal szemben 7.330.274 frtnyi apadást mutattak.

Összevonva a fentebb ismertetett főbb eltéréseket és azok eredményeit a költségvetés mérlege ugy alakul, hogy 460.005.399 frt rendes kiadással szemben, 482.464.037 frt rendes bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél 22.458.638 frt fölösleg mutatkozik.

Ellenben a rendkívüli kezelésnél 43.259.047 frt átmeneti és beruházási kiadással 20.839.566 frt rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis 22.419.481 frtnyi hiány mutatkozik.

Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést 503.264.446 frtnyi összes kiadással 503.303.603 frt összes bevétel áll szemben, vagyis vég-eredményben.

39.157 frtnyi fölösleg mutatkozik, mely fölösleg 9564 frttal kisebb az 1898. évi állami költségvetésnek a törvényhozás által 48.721 forinttal megállapított fölöslegénél.

Jó és kívánatos volna, folytatta a pénzügyminiszter, ha a költségvetés rendes időben letárgyalható volna. Vannak azonban más javaslatok, a melyeknek mielőbbi letárgyalása sokkal nagyobb előnyökkel járna az országra, mint a milyen hátrány származnék abból, ha a kormány a költségvetés le nem tárgyalása miatt rövid időre indemnitást volna kénytelen igénybe venni. A megakadt valutarendezési akciókat folytatni kell, mert a rendezett valuta óriási előnyökkel jár az országra. Mulasztást követne el tehát a kormány, ha nem sürgetné a Ház asztalán fekvő javaslatok letárgyalását.

Az Ausztriával való vám- és kereskedelmi viszonyt is meg kell kötni a Ház előtt levő javaslatok tartalma szerint. A fogyasztási adókra vonatkozó javaslatokat már szeptember elején életbe kellett volna léptetni. A javaslatok minden esetre életbe lépnek január elsején. Kéri a Házat, adja ki a költségvetést a pénzügyi bizottságnak.

A jobboldal éljenzett, az ellenzék zugott a világ e legszürkébb expozéjához.

Veszter ártatlan.

Veszter Imre személyes kérdésben kijelentette, hogy szerdán Horánszky beszéde közben nem szólt ugy közbe: a legutolsó piaci kofa sem tesz így. Ő akkor jelen sem volt s a gyorsírók hibásan tulajdonították neki ezt a más által mondott kifejezést.

Nagyhatalmi ügynök.

Ezután Rátkay László szólott a napirendhez és pártja zajos helyeslése mellett bizonyította, hogy Bánffy nem egyéb, mint egy Magyarországba küldött nagyhatalmu ügynök. Bánffy az Enyedy-féle javaslatot elfogadta a Házban és most azt mondja, hogy Magyarország az önálló vámterület mellett a tönk szélére jutna. Kérde a Házat, ilyen körülmények között lehet-e Bánffy Magyarország miniszterelnöke.

A napirend ellen beszéltek még dr. Major Ferencz és Szalay Károly.

Ülés vége 2 órakor.

Városi közgyűlés.

— Szeptember 9-én. —

Elénk, zajos ülése volt tegnap Nagyváradnak, bár a városatyák nagyon gyér számmal jelentek meg.

Mindjárt az interpellációk során nagy megdöbbenést keltett a polgármester válasza Bertsey György korábbi interpellációjára.

A mit pár év óta sutlogva terjesztettek, hogy Ullmann Izidornak a városi tanács évenként 18 ezer frtot elengedett. Összesen 68 ezer forinttal károsodott Nagyvárad.

Milyen jó lenne ez az összeg az ideai deficit fedezésére.

Az ügy különben még nincsen befejezve, mert a polgármester válaszát nem vette tudomásul a törvényhatóság. Tárgyalni fogják.

A másik zajosabb jelenet a bonczház építése miatt volt.

A helyett, hogy beösmerné ugy a tanács, mint a polgármester a mulasztásukat, bünbakot keresnek s következetesen tagadják a nagy foku kegyelet-sértést.

Pedig bajosan fog menni az ügy elaltatása.

*

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, Bozóky Béla, Frankó Endre, Gnttmann József, Hlatky Endre, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolezy Barnabás, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Schöpllin Ágoston, Andriská K., Beczkay Lajos, Bertsey György, Bölöny József, Déry János, Dr. Kornstein Lajos, Mészáros József, Milibák József, Papp István, Dr. Sarkadi Lajos, Stern Herman, dr. Friedländer Samuel, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Ternyey Antal, Balogh Döme, Bottó Ferencz, Czeglédy Sándor, Deutsch Simon, dr. Déry Ferencz, Farkas Izidor, dr. Grósz Albert, Hillinger Lipót, Inceze Lajos, Kunz Gusztáv, Mandel Adolf, Mihelfi Pál, dr. Munk Béla, Nyiry György, Óváry Sándor, Rendes Vilmos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sztarill Ferencz, dr. Bulyovszky József, Komlóssy József, Szüts Dezső, ifj. Rimler Károly, Istvánffy István, Dús László, Tóth Márton, Jablonszky Emil, Ragány János, Szüts István, Lovas Zsigmond.

A polgármesteri jelentés adatait már közöltük.

Felemlíti végül még a jelentés, hogy a polgármester az adóhivatalnál a hivatalos időt 1 órával meghosszabbította.

A köz- és adópenztárt megvizsgálták s teljesen rendben találták.

Dr. Sipos Árpád hegyi választmányi elnök jelentése folytán a földművelésügyi miniszter kiküldöttje: Balassa István vinczellér- képezdei igazgató megvizsgálta a nagyváradí hegyen a szőlőket s konstataulta, hogy semmi újabb veszély nincs, hanem az itt-ott mutatkozó bajt az okozza, hogy az oltáshoz használt alanyok gyengék voltak.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A katonák beszállásolása.

A jelentéssel kapcsolatosan Hlatky Endre szólalt fel, a legutóbbi katonai beszállásolás dolgában. Sérelmes volt, hogy előbb kevesebb katonaságot osztottak be az egyes házak részére a katonügyi hivatalban, s az utolsó perczen sokkal több katona elhelyezéséről kellett gondoskodni. A háztulajdonosok ezáltal igen kellemetlen helyzetbe jutottak. Törvény szabályozza a beszállásolást s e szerint a beosztás a polgári hatóság joga. Jól tudja, hogy a polgármester már intézkedett e kérdésben, de azért szólalt fel, hogy lássák, miszerint az ilyen sérelmeket a polgárság is észreveszi, s a hatóságnak jogai megvédésére támpontot nyújt, ha a közgyűlés is foglalkozik a kérdéssel.

Szokoly interpellációi.

Szokoly Tamás két dologra nézve intéz kérdést a polgármesterhez. Először is azt kérde, hogy miben áll a villamos-vasut ügye. Ez előtt 9 hónappal járt itt egy kegyelmes ur, aki

a város érdeke ellen egy vállalatot akar a város nyakába sózni. Kérde, hogy tett-e a polgármester lépéseket a miniszternél, miszerint a város érdeke megóvassék s végre-valahára engedélyezze a villamos vasutat. A télen nagyon sok szegény ember nyerne alkalmazást.

A másik kérdése a mezőtelegdi olajgyárra vonatkozik. A gyár még mindig a Körösbe önti a fertőző anyagot, a város tanácsa azonban ezt nem akarja látni.

A polgármester válasza.

Dr. *Bulyovszky* József polgármester válaszolt úgy a mostani, mint a régebbi interpellációkra.

Hlatky Endrének megnyugtatólag válaszolja, hogy már intézkedett a beszállásokról, vonatkozólag. Ő hozzá is ment egy csapat katonasólymódban léptek fel, a mely a katonai tisztességgel nem fér össze. A baj onnan keletkezett, hogy a katonai tanácsost helyettesítő fogalmazó mulasztást követett el, s ezért már más helyre van áttéve. Különben a hatóságnak előzetesen nem volt tudomása oly nagy számú katonaság érkezéséről.

Szokoly Tamásnak válaszolja, hogy a villamos vasút ügyét az hátráltatja, mert a kereskedelmi és belügyminiszternek kell a kérdésben határozni. A város érdeke meg lesz óva. Nem ártana, ha a közgyűlés feliratilag megsürgetné az ügyet. — A mező-telegdi gyárra vonatkozó ügyben *Szokoly* Tamás nincs kellőleg tájékozva. A salak beöntése eltiltatott s éppen holnap, szept. 10-én fog a bizottság kiszállani s megvizsgálni a fertőzést.

*

Ugyancsak a polgármester válaszolt három olyan interpellációra, a melyet már a múlt közgyűlésen intéztek hozzá.

I.

Dr. *Vári-Szabó* Béla interpellációja a gyermek-halandság tárgyában, a sterilizált tejnek alkalmazását sürgette. A polgármester a szakbizottság meghallgatása után válaszolja, hogy a sterilizált tejnek alkalmazását kötelezőleg nem lehet kimondani, hanem társadalmi úton sokkal többet tehetünk. Aki forgalomba hozza, a hatóság támogatja. Intézkedett, hogy a dajkaságban levő gyermekeket figyelemmel kísérik.

II.

Dr. *Várady* Zsigmond a Rimanóczy-fürdő kéményéből kituduló füst káros hatása tárgyában interpellált. A polgármester válasza szerint az építési engedély szabályszerű s annak idején kifogásolva nem lett. Csak később vették észre a füst káros hatását. Egy bizottság pár év előtt elrendelte a fűtő szerkezet megváltoztatását és füstmentesítő felállítását. Az interpelláció folytán a polgármester utasította a rendőrséget, hogy ez a rendelet végre van-e hajtva, a mérnök hivatalt pedig, hogy a dolgot figyelemmel kísérik.

Szokoly Tamás a villamos vasútra adott választ tudomásul veszi, s kéri, hogy a polgármester indítványa értelmében irjanak fel a miniszterhez. — A mező-telegdi gyárra vonatkozólag adott választ azonban nem veszi tudomásul, mert jölehet, hogy a vizsgálat folyik, de a szennyvíz is folyik. Ma vegyenek vizet ne holnap, mikor nem fogják bocsátani a salakot. Ha előre kikürtölik, hogy mikor megy ki a bizottság, akkor nem fogják megfertőztetni a Körözt.

Dr. *Bulyovszky* József: Ez a dolog az alispán hatás körébe tartozik.

A válaszokat tudomásul vették.

Az elpocsékol 68 ezer forint.

Általános figyelmet, sőt mondhatni megdöbbenést és kínos benyomást keltett az összes városatyákra a polgármesternek a *Bertsey* György interpellációjára adott válasza.

Bertsey György ugyanis az elmúlt közgyűlésen kérdést intézett a polgármesterhez, hogy igaz-e, miszerint az utóbbi

években a szeszfogyasztási adó-bérlőjének évenként 18 ezer forintot elengedtek.

A polgármester most válaszolt az interpellációra. *Az évek óta szállingó hír igaz, a város 68 ezer frttal meg lett károsítva.* Az árverésen annak idején az állami szeszfogyasztási adót, 76 ezer frtért, a városi szeszfogyasztási adót 26,548 frtért, összesen tehát 102,858 frt 30 krért *Ullmann* Izidornak adták ki.

A volt polgármester ezt az összeget tulmagasnak találta s leszállította az összes bérletet 86 ezer frtra. Az volt *Sal F.* polgármester meggyőződése, hogy az *Ullmann* által megígért bér aránytalanul tulmagas. Házi kezelést nem lehetett alkalmazni; a bérlet rendszer pedig az állammal kötött szerződés szerint ki volt zárva. Az albérltet még veszélyesebb lett volna, mert még büntetéssel is jár. Az 1897/98. években 77 ezer frtot fizet *Ullmann* a szesz fogyasztási adójáért. O (*Bulyovszky*) különben nem folyt bele a dologba. A válaszában elmondott adatokat az iratokból vette.

A polgármester beszéde igen rossz hatással volt a bizottsági tagokra, akik a magyarázat közben többször gunyosan mosolyogtak.

Bertsey György szólalt fel s kijelentette, hogy 3 éven át 54 ezer forintot engedtek el *Ullmann*nak jogtalanul. Nagyvárad város pénzét a tanács, a közgyűlés tudta nélkül elajándékozta. Most a megváltásnál igen fontos ez. A polgármester választát nem veszi tudomásul, hanem indítványozza, hogy a városi tanács minden tagja ellen fegyelmi vizsgálatot indítsanak; azonnal jelentsék az esetet a belügyminiszternek s kérjék, miszerint a vizsgálat megejtésére szakértőt küldjön le. Indítványozza továbbá, hogy az ügyet most azonnal vegyék tárgyalás alá, annál inkább, mert e hónapban lesz a megváltásra nézve a tárgyalás.

Beöthy László főispán kijelenti, hogy a törvény értelmében csak a jövő közgyűlésen tárgyalhatják az ügyet.

Bertsey György azt kéri, hogy az ügy tárgyalására a főispán 14 napon belül rendkívüli közgyűlést hívjon össze.

A polgármester választát a jelen voltak nem vették tudomásul, s így az ügyet tárgyalni fogják.

A sertésvásártér ügye.

A városi tanács bejelenti, hogy a földművelésügyi miniszter megengedte, hogy a sertésvásár a jövő év május haváig a mostani helyen legyen. Megkívánja azonban, hogy a szükséges állategészségügyi intézkedéseket addig is megtegyék. Javasolja, hogy a sertésvásártér kavicsolását és bekerítését rendelje el a közgyűlés.

Dr. *Sarkadi* Lajos helyteleníti a tanács eljárását az állatvásárok rendezése ügyében, majd rámutat, hogy a ló- és a baromvásár is közgyűlési határozat nélkül vittetett ki a mostani helyére. Indítványozza, hogy a vásárok összpontosítására nézve kérdezzék meg a városi állatorvost is. Tegye tanulmány tárgyává továbbá a tanács az állatvásárnak a Kommandáns-rétre helyezését s erre nézve a jövő havi közgyűlés elé terjeszzen javaslatot. A főmérnök készítse el a Kommandáns-réti állatvásárok költségvetéseit, úgy azonban, hogy feltöltést ne számítson. Irjanak fel a miniszterhez, hogy most tekintsen el a régi sertésvásár-tér rendezésétől.

Kunz Gusztáv, *Bertsey* György, *Balogh* Döme, *Gábel* Jakab és *Szokoly* Tamás a tanács javaslata ellen; dr. *Bulyovszky* József, *Komlóssy* József, ifj. *Rimler* Károly és *Friedländer* Samu a tanács javaslata mellett szólaltak fel.

A többség, a tanács javaslatának a mellő-

zésével, dr. *Sarkadi* Lajos indítványát fogadták el.

A honvédelmi miniszter értesíti Nagyvárad városát, hogy szives készséggel egyezik bele, miszerint az új honvéd-huszárlaktanya *B. Fejérváry* Géza laktanya nevet viseljen. Melegen köszöni a szives figyelmet.

Tudomásul vették.

A honvédelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy az új honvédhuszárlaktanyába ez év október 1-én nem költözik be a legénység, hanem csak a jövő év május havára. Ez által a város egy fél évi bérösszeget elveszítene. A tanács javasolja, hogy irjon fel e tárgyban a honvédelmi és belügyminiszterhez a törvényhatóság.

A javaslatot egyhangulag elfogadták.

A vallás és közoktatásügyi miniszter követeli Nagyvárad városától, hogy az állami főreáliskola fűtésének költségeit a város viselje.

Nagyvárad városa már is óriási összeget költött a főreáliskolára.

A tanács javaslatára felirnak a miniszterhez, hogy vegye át a reáliskola épületét; ez által tetemes terhet vesz le a városról. Ne kívánja továbbá a várostól a fűtés nagy költségeinek viselését.

A tanács javaslatát fogadták el.

A járvány-kórház építése.

A V.-Velenczén épülő fertőző betegek kórházának építésére két pavillonnal, *Incze* Lajos vállalkozó ajánlata (22 $\frac{1}{4}$ %) volt a legolcsóbb.

Szokoly Tamás azért szólalt fel, hogy a ragályos betegeket ke esztől hordják s hameghal, elviszik más városrészt temetőjébe.

Balogh Döme drágának találja az építést azért nem fogadja el az ajánlatot.

Gábel Jakab azt hangsúlyozza, hogy a telekvétel felebbezés alatt áll, addig nem kezdhetnek az építéshez.

Dr. *Bulyovszky* József szükségesnek látja, hogy azonnal hozzákezdjenek az építkezéshez, másként ő nem vállalja el a felelősséget.

Hlatky Endre bajos dolognak tartja addig építkezni, míg a felebbezés el nincs intézve. Irjanak fel a miniszterhez, hogy tekintettel a nagyfontosságú dologra, a felebbezést mielőtt intézze el.

Akként határoztak, hogy a kórházat a miniszteri jóváhagyástól függőleg építik. *Incze* Lajos ajánlatát elfogadták.

*

A Körözspart erősítésére szükséges összeget kölcsönből fedezik. A mintegy 30,000 frtra a Nagyvárad Takarékpénztár adta a legelőnyösebb törlesztéses ajánlatot. Évenként 8000 frt lesz a törlesztés.

Az ajánlatot elfogadták.

A Körözspart erősítéséhez szükséges kőanyag szállítására a «kissebesi bánya» tulajdonosával kötötték meg a szerződést.

Dr. *Sarkadi* Lajos felszólalásából kiindulva a tanács figyelmét felhívták, hogy az erősítési munkálatokat lehetőleg a mostani csekély vizállás mellett készítsék el.

A színház-kérdés.

Rendes Vilmos tudvalevőleg indítványt adott be, hogy a tanács állapítsa meg a Bazar-szorosra kisajátítandó terület határvonalát s költségvetést mutasson be arról, hogy mibe kerül a kisajátítás és a színház.

A tanács egyszerűen a kérdés felett napirendre térést javasol.

Az indítvány felett napirendre tértek.

A bonczház építése.

Hosszabb, éles vitára adott alkalmat a bonczháznak az olasz temető bejáratához építése.

Szokoly Tamás és társai ugyanis az építés ellen tiltakoztak s később azt megfelebezték. A tanács ennek dacára tovább építette a sirok felett a bonczházat.

A felebbezést a tanács hosszú magyarázattal kíséri, a melyben mindenképen szabadulni akar a kegyeletisértés vádjától. Egyszerűen letagadja azt, hogy a bonczház helyén

sírok lettek volna. Végül a felebbezést a polgármesterhez javasolja átteni, hogy az abban levő sértéseket büntügyi úton megtorolja.

Szokoly Tamás élesen szólalt fel. Az egész előterjesztés valótlán és vérlázító. Ismerteti az egész ügyet elejétől s állítja, hogy a ház helyén sírok voltak. **Dr. Baróthy** Ákos v. tb. főorvos is állította, hogy voltak ott sírok. Rácz József sirja félig esett bele az építésbe. Felmutat egy közjegyzői okiratot, a mely szerint egy nő követeli férje sirjának szabaddá tételét, de ott már a ház áll. A szomszédokat sem kérdezték meg, s ugyanez okból nem ment panaszra senki a sírok szétdulása miatt. Áll a vizsgálat elé s megmutatja, hogy a most nevető tanácsbólsíró tanács lesz. Ő is kívánja, hogy büntügyi utra tereljék az ügyet, így legalább alkalma lesz igazát bebizonyítani.

Dr. Baróthy Ákos kijelenti, hogy közegészségi szempontból nem emel kifogást a hely ellen. A sirásót megkérdezték, s azt mondta, hogy ott nincs sír. Egy félig hantolt sirt láttak csupán.

Dr. Bulyovszky József visszautasítja azt a vádat, hogy a tanács szándékosan akarta a kegyeletet sérteni. Ha csakugyan van ott sír, a sírásó a hibás, a miért azt nem jelentette. Szándékosság fenn nem forog.

Szokoly Tamás: A polgármestert félrevezették, de azonkívül mulasztás is terheli, mert ők hitták, hogy tekintse meg a helyet s az építést; de nem tette.

Beczky Lajos azt óhajtja, hogy az ügyben egy 5 tagú külön bizottságot bizzanak meg a vizsgálattal.

Végre is a tanács javaslatát fogadták el.

Hosszas vitát keltett még a hadapróiskola és Kert-utca között levő ut ügye. A honvéd parancsnokság a mostani félkör helyet egyenes utat óhajt s az iskola előtt a fák kivágatását.

A tanács az utra 300 forintot kért megszavazni, de a közgyűlés egy régebbi terv alapján rendelte el az ut áthelyezését.

A bor és huszfogyasztási adó megváltására alakítandó bizottságba a város részéről **Dr. Bulyovszky** József polgármestert, **Bordé** Ferenc tanácsnokot és **Ragány** János főszámvevőt küldték ki.

A bemutatott szerződéseket és apróbb ügyeket elintézték s a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Szeptember 10. Orvosok gyűlése az Orvos-Egylet helyiségében d. u. 5 órakor.

Szeptember 10-11. A lövészeget szabad díjlövészet.

Szeptember 18. A kerékpáregylet virágkorzója délután a Sporttéren.

Szeptember 24-25. Lóversenyek a nagyvárad gyepen.

* **Sz. Antal szobra.** Kisasszony napján áldotta meg **Vinkler** József cz. püspök az újvárosi plébánia templom legújabb ékességét: **Pádai szent Antal** szobrát. A szobrot magát egy jótékony urnó szivességéből kapta a templom, kinek áldozatkészségéből csinos, oltárszerű fülke is készült a remek szobor számára. Az ünnep szent beszéddel kezdődött, melyet **Dr. Vucskics** Gyula plébános tartott, utána ünnepélyes szent mise, melyet, valamint a szobor szentelést is **Vinkler** József cz. püspök tartotta. A szobor előtt állandóan vannak ajlatoskodók. A perselyben begyűlő összeg a szegények kenyérére fog fordíthatni. Ugyancsak 8-án tartotta **Kozics** Gusztáv újmisé az olasz plébánia templomban első szent miséjét, mely alkalomból **Pákh** Emánuel segédlelkész tartotta a szent beszédet. A kézvezetői tisztet **Palotay**

László apátkanonok töltötte be, ki a mise után a nagyszámu vendégeket ismert magyaros szivességű házába hívta meg, hol ebédet adott.

* **Hazajöttek a katonák.** Vig katonazene verte fel tegnap este 7 óra után Nagyvárad csendjét. A rég nem hallott hangokra bizonyára sok asszony és leányszív hevesebben dobogott, mert a katonazene után lépkedtek a vitéz hadiak. A 37. gyalogezred érkezett haza a buziási nagy gyakorlatokról, ahol Ő Felsége előtt gyakorlatoztak. Lassankint a többi katonák is megérkeznek s visszanyeri a város rendes képét.

* **Világító házzámol.** A legtöbb nagyvárosban sokszor érzett hiány az, hogy olyan helyeken, ahol a gázlámpák fénye nem vetődik épen a kapu felé, a házzámokat éjjel a legjobb szemű ember sem látja. Sok mindenfélét megpróbáltak, hogy ezen a bajon segítsenek, de nem sokra mentek vele. — Péterváron azonban most világító házzámokat alkalmaznak, amelyekben a szám már messziről meglátszik. A házon két pléhtáblácskát alkalmaznak, amelyekbe be van vágva a házzám, úgy, hogy ezek a táblácskák a mögöttük levő fallal háromszöget képeznek. Közük egy kis gázláng ég, a kivágott számok mögött pedig színes üveg van. Az ilyen házzámoknak igen nagy előnye az, hogy azok a legnagyobb sötétségben is már messziről feltűnnek.

* **Kugli-verseny a kath. körben.** Mint arról már hírt adtunk, a katolikus körben vasárnapra nagy kugli-verseny volt kitűzve, amit azonban akkor nem fejezhettek be, hanem azt csütörtökre halasztották. A folytatás csütörtökön végbe is ment s ezzel befejezték az idén az utolsó versenyt. A versenyben sokan vettek részt. Nagy volt a küzdelem, mert híres jó dobók versenyeztek a díjakért. Az eredmény is igen szép volt, mert a verseny feltételei igen szigorúan voltak megállapítva. Az érdekes verseny este ért véget s a következők nyertek díjakat: **Frölich** Pál, **Kalmár** Illés, **Csata** József és **Kelemen** Kálmán. A vigasz díjat **Pecsenyán** **Szky** József nyerte. Egy csinos dobozba volt be csomagolva ez a nyereség, ami nem volt más, mint egy igen szép és értékes szivar szipka.

* **A civilisták.** A fejedelmek uradalmi jövedelmei manapság elenyészőek a civilista mellett. Az udvartartások költsége ebből kerül ki, nem a családi javakból. Legnagyobb civilistát a német állampolgárok fizetnek, bár a német császár, mint ilyen, civilistát nem is kap, de az egyes kis államok uralkodói összesen 33,900,000 márka udvartartási költséget kapnak; ez a lakosság után fejenként 80 fillér. A sokat támadott angol civilista 11 millió márka, a lakosságra fejenként 30 fillér esik. Ebből fizeti az angol királynő a hercegek udvartartásait is. Oroszország civilistája 20 millió márka, fejenként 17 fillér, Spanyolország 6 és fél millió márka = 36 fillér fejenként, Ausztria-Magyarország 15-81 millió márka = 36 fillér fejenként, Olaszország 11-6 millió márka = 33 fillér, Belgium 2.6 millió márka = 41 fillér, Dánia 1-12 millió márka = 51 fillér, Svéd- és Norvégország 2 millió márka = 30 fillér. A civilisták tehát az egyes alattvalókat aránylag nem nagyon nyomják. Még kevésbé a köztársaságokban. A francia elnök 1 millió márkát kap = 1/2 fillér fejenként, az Unio elnöke 210,000 márkát 1/3 fillér fejenként, a svájci elnökök szegényes fizetéseit pedig említeni sem érdemes, mert a lakosság fejenként egy centnek csak tört részeit fizeti.

* **Uj kórház Kézdi-Vásárhelyen.** A belügyminiszter tegnap leiratban tudatta a vármegyével, hogy Kézdi-Vásárhelyen az új kórházat a forgalomnak átadták.

* **A statisztikai közlöny jelentése.** Az országos statisztikai hivatal tegnap küldötte meg a júliusról szóló kimutatást a vármegyének. E kimutatás szerint a júliusi forgalom a júniusival majdnem mindenben megegyez.

* **A megmérgezett Körözs.** A Bihar-Szilágyi olajipar részvénytársaság a hasznavehetetlen vitriol salakot beleereszti a Körözsbe s ez által annak vizét megmérgezi. Az állat nem iszsa az így megfertőztetett vizet s a halak pedig kipusztulnak. Sok huza-vona után végre annyira mentek, hogy ma, szombaton lesz a hivatalos vizsgálat a gyártelepen s a Körözs mentén Nagyváradig. Nagyvárad város képviselőjében **Dr. Baróthy** Ákos tb. főorvos lesz jelen a bizottságban. A gyárban mindenesetre gondoskodtak már, hogy a vizsgálat alkalmával ne legyen a víz megmérgezve.

* **Pályázat.** A tenkei kir. járásbírósnál előléptetés folytán egy aljegyzői állás üresedett meg, melyre pályázatot hirdet az igazságügy-miniszter.

* **Neki mindegy.** Nagy harc van készülben városunkban. Mióta a miniszter leirt Nagyvárad közönségéhez, hogy a disznóvásárt költöztesse el a régi helyéről, azóta két pártra szakadt a polgárság és különösen a t. bizottsági tagok között folyik nagyban a kapacitálás az állatvásár összpontosításának helyét illetőleg. Természetesen minden városatya a »közérdekét« hangoztatja legjobban, de azért sajátságosan mindegyik a maga városrészét találja legcélszerűbbnek a »város érdekében.«

Egyik városatya a másikat igyekszik megnyerni. De egy lelkes bizottsági tag, — aki máskor oly nagyon harcol a »közérdekért«, — ebben az ügyben csodálatosan közönyös magatartást tanusít.

Feltűnt ez többeknek és egy polgár meg is kérdezte tőle:

— Hát kedves bátyám, miért nem vesz részt ebben a nagy vitában?

— Hát öcsém uram, csak azért, mert nekem mindegy akárhová is helyezik az állatvásárt.

— És aztán miért?

— Mert nekem a Kommandánsrét mellett is és a mostani baromvásártér mellett is *van házam!*

Leégett közraktár. Nyiregyházán csütörtökön leégett az állomás mellett épített közraktár a benne lévő összes terménnyel. A tűz alatt óriási szél volt, ami a mentést igen akadályozta. A kár igen nagy, mert a raktár s a mellék épületek telve voltak gabonával.

* **Miniszteri rendelet a kenyérsütő kemenczekekről.** A földmivelésügyi miniszter tegnap egy hosszabb leiratot közölt a kenyérsütő kemenczekekről. A miniszter ugyanis amint a leiratban írja; arról győződött meg, hogy a nyilvános kenyérsütő kemenczékben a tisztaság szabályait nem tartják meg eléggé s így elrendeli, hogy ezeket rövid időközökben szigoru vizsgálat alá vegyék és ahol esetleg mulasztásokat találnak, ott a legszigorubb büntetéssel sujtsák az illetőket.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter jóváhagyta a nagyvárad i. sz. káptalan tisztikara nyugdíjintézetének alapszabályait.

A defizites Debreczen. A husz millió forintos vagyonnal bíró Debreczen városának eddig községi pótladómentes háztartásában nagy fordulat állott be mostanában. A tisztviselők fizetésének rendezése, a nagy építkezésekre, különösen pedig kaszárnyákra felvett 3,100,000 forint költségtérítésének és kamatainak a költségvetésbe beillesztése s a kiadásoknak sok más téren való emelkedése azt eredményezte, hogy a költségvetési hiány fedezésére mindjárt első ízben, 1897-re 15, 1898-ra pedig 32% közközlőt kellett kivetni. A helyzet a jövő évben sem javul. A főszámvevő által 1899-re összeállított költségvetés szerint rendes kiadás 1,128,890 forint 52 kr (1898-ban 1,091,641 forint 26 kr), rendes bevétel 923,991 forint 87 kr (1898-ban 952,627 forint 86 kr), hiány 144,898 forint 75 kr, melynek fedezésére 32% pótladó hozatik javaslatba. Rendkívüli kiadás 213,979 forint 56 kr., bevétel 147,645 forint 98 kr. hiány 66,333 forint 58 kr. Ezt pedig az 1897. évi legeledő hátralékokból fedezik. A folyó és a jövő évi kiadások közti feltűnő különbséget az okozza, hogy a lovassági laktanya építésére felveendő 637,900 forint költségnél 31,895

— Adieu!

A kapun kívül megállottam, nagyon kellemetlenül éreztem magam, annyi bizonyos, hogy most nem voltam diplomata. Ez ugyan szép történet, ha a hercegnő tudná, összeszidna, de nem is fogok neki szólni egy szót sem, gondoltam magamban.

Lassan és a mi fő, szégyenkezve indultam hazafele, — még szétnézni sem mertem az uton. Egyenesen az olvasó teremben mentem, mikor a városban értem. Kezembem vettem a betegek listáját, lapozni kezdtem . . . Aha . . . itt van: Williams Konstantin úr magánzó Neu-Orleansból. Amerika, Kert utca nro 3, Köhler urnál.

Konstantin — — sajtáságos név amerikaiánál.

A betegek listája szeptember 29-ről szólott.

Visszafele kezdtem lapozni . . . Ott volt még egyszer: Williams Konstantin Viktoria szálló. Tehát oda szállt először, mielőtt azt a lakást elfoglalta. Hm — — ismét elindultam, a Nekár utcán lefele mentem egészen a szállóig. Mikor a hercegnő lakásafelé közeledtem, láttam, hogy a Draunfels kisasszony ugrott kiszörnnyű pirosan a házból és szállt be kocijában — Nagyszerű! Biztosan elutasította, másodszor is, gondoltam magamban és igazán kárörvendve dörzsöltem kezeimet.

Mikor a Viktoria szalóhoz értem, az idegenek könyvét kértem és a portást kikérdeztem, azonban többet nem voltam képes meg tudni, mint hogy az az uriember, hatalmas nagy barna úr, 35 éves lehet és nagyon beteges. Azért jött ide W.-be, hogy magát kurálja. A portás azt mondta, hogy sötét hajú, hosszú fekete szakállú, szűkszavú ember.

Az Isten szerelmeért, hiszen az lehetetlen, hogy a bárónő, a leírás szerint, ilyen borzasztó emberbe bolonduljon.

Nem is hittem egy szót sem az egész históriából. Az emberek tévednek, csak rágal-mazzák, hát ha valami szegény betegje van, azt ápolja.

A világ igazán nagyon rossz.

Nagyon elégedetlenül mentem haza. Most már spionnak kell lennem, gondoltam magamban. — Nem — azt nem fogod tenni, sugta mindjárt lelkiismeretem, nem még akkor sem, ha a hercegnő meg is haragszik.

És így tettem. Most még kevesebbet néztem át az Arany rózsák ablakára és bátran eltűrtem, mikor azért szidtak, hogy semmire sem használhatnak, hogy küldetésemben olyan rosszul jártam el.

A következő két héten az öreg úr, Massmann báró okozott nagy gondokat! Szemmel láthatólag uagy változatosan ment keresztül az öreg ur, valami különös dolognak kellett történnie. Valami zivatarral, fergeggyel fenyegető felhő ült mindég homlokán! . . . talán fülébe jutottak a suttogások? kétség nem férhetett hozzá, nagyon nyugtalan kinézése volt. Leírhatatlan aggodalom szaggatta szívemet, irtózatot sejtetem. Nagyon hamar be kellett következnie. — Villámként csapott le . . . hirtelen . . . rombolólag, megrázta a sziveket és veséket . . . Halljátok!

IV. Fejezet.

Hetenként egyszer elmentem a polgári kasszinóba, hogy szenvedélyemet kielégítem; nagyon jó thombrese játékos voltam.

A rendőr-főnök, még két más ur, egy nyugalmazott őrnagy, egy bérlő és az én csekély személyem voltak az állandó játékosok.

Masmann báró is el jött estéknként vagy játszani, vagy csak nézni a játszókat.

Egy szerdán márcziusban ott voltunk. A szomszéd hegyekből sötét felhők közeledtek, a szél vastag esőcseppeket vert az ablakhoz, úgy hogy valaki az gondolhatta volna, hogy az utcáról borsóval dobálják.

A kis szobában ott ültünk, egészen bele-mélyedtünk a kártyába. A kékes cigaretta füst megtöltötte a szobát úgy, hogy alig láttuk egymást, az üvegekben csillogott a jó rajnai bor. Véletlenül észrevettem, hogy a rendőr-főnök miközben kiad, nagyon fixirozza az ajtót. Önkénytelenül is oda néztem. Nagyon megijedtem, Masmann báró lépett be, sápadt volt mint a halál.

Sötét arccal, összevont szemöldökkel állott ott az ajtóban, az eső utólérte.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A világbéke.

Budapest, szept. 9. (Saj. t. t.) Párisban Gaulois arról biztosít, hogy a francia kormány és Muraviev gróf orosz külügy-miniszter között a békejavaslat tárgyában jegyzék-váltás folyt. A francia kormánynak állítólag oka van arra, hogy az ez alkalommal nyert fölvilágosításokkal legyen elégedve.

Merénylet Vilma királynő ellen.

Budapest, szept. 9. (Saját tud. táv.) Amszterdanból távirják: Vilma hollandia királynője ellen merényletet követte el. Kocsijára lőttek, de a merénylő nem talált. Ujabb hír szerint ez a dolog a koronázási napok előtt történt, de az ünnepek miatt titkolták az esetet, melyen egy udvarhölgy is megsebesült.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, szept. 9. (Saj. tudós. táv.) Párisból távirják: A Figaró jelentése szerint Zurlinden hadügyminiszter értesítette Brisson miniszterelnököt, hogy még két-három napig kell tanulmányoznia a Dreyfus-ügy iratait. A Journal és Eclair állítólag beavatott helyen nyert értesülések alapján határozottan állítják, hogy Zurlinden hadügyminiszter már is meggyőződött a revisió lehetetlen voltáról és ennek folytán befogja adni lemondását, ha csak az összes iratok tanulmányozása után nem változik meg a nézete.

Esterházy hollérétéről a lapok még mindig ellentmondó híreket hoznak. Egyetlen újságíró sem tudott hozzáférni, s így legalább annyi bizonyos, hogy a rue Douayban lévő lakását elhagyta.

Budapest, szept. 9. (Saj. tud. táv.) Párisból táviratozzák: A Tribuna jól értesült forrásból beszéli, hogy tegnap Muenster gróf párisi német nagykövet Delcasse francia külügyminiszter előtt kijelentette Vilmos császár nevében, hogy a Dreyfus ügyben nevével kapcsolatos levelek teljesen hamisak. E hirt Berlinben félhivatalosan megerősítik.

Spanyolország és Amerika.

Budapest, szept. 9. (Saj. tud. táv.) Madridból sürgönyzik: A republikánusok, karlisták és konzervatív-disszidensek tegnap este elhatározták, hogy nem vesznek részt a parlament ülésein, nehogy a kormány magatartásáért felelősség terhelje őket. A kisebbség pártjai elhatározták továbbá, hogy az alkotmány megvédésére tovább is egyesülve maradnak és alá irtak egy nyilatkozatot, a melyben maguktartását megmagyarázzák s a melyet a legszélesebb körökben szándékoznak közzétenni. A minisztertanács, a mely az ellenzék kivonulásával foglalkozott, megmaradt annál, hogy a békekötést tovább is zárt ülésben fogja tárgyalatni.

Kréta-ügyek.

Budapest, szept. 9. (Saját tud. táv.) Athénből távirják: Az »Asty« állítólag feltétlenül hiteles forrásból jelenti, hogy a máltai angol segédc csapatok megérkezése után a török helyőrséget Kandiából eltá-

volitják, az ostrom-állapotot kihirdetik és a zavargások okozóit a bíróságoknak kiszolgáltatják.

Budapest, szept. 9. (Saját tud. táv.) A Havas-ügynökség jelenti Athénből tegnapi kelettel: Egy este 8 órakor Kandiában feladott távirat jelenti, hogy a keresztény áldozatok számát 300-ra teszik, 67 angolt megöltek, a brit konzult megfojtották. A német, angol, görög és spanyol konzulátusokat kifosztották és fölgujtották. A fosztogatás és gyujtogatás még egyre tart. A kikötőben 3 hadihajó horgonyoz. Meg lehet, hogy Kandiát újra bombázni fogják. Az életben maradt keresztények a hajókra menekültek.

Budapest, szept. 9. (Saj. tudós. táv.) Párisból távirják: A Havas-ügynökség jelentése szerint a tengernagyok a felkelők végrehajtó bizottságának tiltakozására azt válaszolták, hogy kormányaiknak a krétai kérdésnek a krétai török csapatok eltávolításával és egy kormányzó kinevezésével való megoldását fogják javasolni.

Budapest, szept. 9. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: A Havas-ügynökség jelenti Káneából esti 8 órai kelettel: A keresztény áldozatok száma meghaladja a 400-at. A legújabb hivatalos jelentések szerint angol részen egy tiszt és hét közkatonát öletett meg és 3 tiszt és 10 közkatonát sebesült meg. Tegnap még 236 keresztényt szállítottak a hajókra a török csapatok oltalma alatt. A bombázásnál 21 ágyulövet tettek. A lerombolt épületek között van a mecset is. Két gyermek egy ház omladékaiban lelte halálát. Azoknak az áldozatoknak a számát, a melyek még a romok alatt vannak, nem tudják.

Budapest, szept. 9. (Saját tud. táv.) Egy ma ide érkezett krétai távirat szerint Kandia a mohamedánok kezében van. Edhem pasa, Kandia parancsnoka, elvesztette minden tekintélyét. A lakosság veszteségeit és áldozatainak számát még nem ismerik, de bizonyos, hogy különösen a keresztények vesztesége igen nagy. A keresztények csapatokként védekezve menekültek a városból a hajóra. A helyzet nagyon komoly, mert attól tartanak, hogy a zavargások Rethymnora és más kikötő városokra is kiterjednek.

Skrydlov orosz tengernagy hirszerint segédc csapatokat és hadihajókat kért. A felkelők végrehajtó bizottsága engedélyt kért a tengernagyoktól a keresztények felfegyverzésére, mert különben nem felel a következményekért.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdák könyve. István gazdának, a »Néplap« ismert szerkesztőjének jó kis könyve jelent meg a fenti címen, melyet ajánlunk a gazdák, lelkészek és tanítók figyelmébe. A »Gazdák könyve« felöleli az egész mezőgazdaságot, szól a talajmivelésről, trágyázásról, gazd. növényekről, állatokról, méhészetéről, baromfiakról, selymhernyőről, gyümölcs- és konyhakertészetről, nemes fűzmivelésről, borkészítésről, a gazdálkodás rendjéről, számvitelről és egyéb hasznos tudnivalókról. A könyv ára kötve és ajánlott bérmentes küldéssel 2 frt 20 kr., megrendelhető Rombay Dezső szerzőnél, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

A kisiparosok érdekében. A m. kir. kereskedelmi miniszter körrendeletet bocsátott ki valamennyi t. h. j. f. város közigazgatási bizott-

ságához; valamennyi kazánvizsgáló biztoshoz hogy a kisipar érdekében oly gőzfejlesztők, melyek a 100 liter tartalmat és 10 légkönyomást meg nem haladnak s olyanok, melyek a robbanás veszélye ellen szerkezetüknél fogva igen nagy biztosítékot nyújtanak, — az ellenőrzés alól kivételnek.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, szeptember 9	
Buza őszre	8.55
Buza tavaszra	8.43
Uj tengeri	4.55
Tengeri augusztusra	5.18
Rozs őszre	6.78
Zab őszre	5.35

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, szeptember 9.

Az irányzat nyugodt.

Salgótarjáni	620.—
Wagon-kölcsön	238.50
Villamos vasut	259.30
Osztrák hitel	357.50
Magyar hitel	392.75
Allamvasut	352.90
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	252.—
Magyar jelzálog	250.25
Magyar leszámítoló	262.50
Iparbank	104.25
Budapest közuti	381.50
Kereskedelmi	1435.87

B é c s, szeptember 9.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	357.75
Magyar hitel	393.—

Allamvasut	853.87
Birodalmi márka	58.88

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1898. szeptember 9-én

Magyar aranyáradék 4%	120.85
Magyar koronajáradék	98.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0%	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,0%	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.70
Italmérési jog megváltási kötvény	100.40
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	161.—
Tiszabábalyozi és szegedi sorsjegyek kölcsön	140.75
Osztrák járadék papírban	101.60
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.75
Osztrák magyar bankrészevény	905.—
Magyar hitelbankrészevény	393.—
Osztrák hitelintézeti részevény	359.75
Páris vista	354.50
Német birodalmi márka	953.—
London vista	120.15
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadbérlet 127. szám. Kisbérlet 125. szám
Páratlan. Páratlan.

Ma szombaton, 1898 szeptember 10-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:
tizedszer:

A gésák

vagy: Egy japán theaház története.
Énekes játék 3 felvonásban.

Személyek:

Reginald Tairfaix, hajós hadnagy	Kassai K.
Bonville	Váradi M.
Cunningham) a »Teknős béka« hajón	Pataki Béla
Grimston	Heltai N.
Stanley, tiszthelyettes	Marosi Adél.
Vun-Csi kínai, a »10000 gyönyörűséghez« cz. theaház tulajdonosa	Nyárai Antal.
Imári márk kormányzó, rendőrfőnök	Leővey Leo.
Mimóza, theaházi énekesnő	Székely Irén.
Aranyvirág)	Kövi Juliska
Bimkó)	Lányi Edith.
Aranyhárfa) gésák	Miklósi M.
Ibolyácska)	Perényi A.
Julietta, francia leány	Margó Zelma
Námi, japán leány	Hatala Györgyike.
Tekmini, rendőr	Vank I.

Japániak, gésák, katonák.

Kezdeté 7, vége 10 óraker.

Holnap, vasárnap

két előadás:

Délután fél 4 óraker, fél helyárrakkal:

A molnár és gyermeke.

Népdrama 5 felvonásban.

Este 7 óraker, rendes helyárrakkal:

kilenczedszer

1848.

Látványos szimű 9 képben.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
V. v.		Sz. v.		Sz. v.		Th. v. sz. sz.		V. v.		Sz. v.		Sz. v.		V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40	V. v.	3 40	2 40	40
V-Velenceze »	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya »	4 42	2 43	Ósi »	6 08	2 51	Déva-Ványa »	4 37	3 43		4 37	3 43	43
Félix-Fürdő »	4 32	3 13	Szudrics »	5 09	3 12	Uj-Palota »	6 24	3 05	Körös-Ladány »	5 13	4 25		5 13	4 25	25
Kardó »	4 50	3 27	Belényes »	5 37	3 52	Gyires »	6 41	3 17	Szeghalom »	5 40	4 56		5 40	4 56	56
Magyar-Gyepes »	5 50	4 17	Sonkolyos »	5 58	4 15	Körösszeg »	7 02	3 36	Vésztő »	6 12	5 33		6 12	5 33	33
Tasádfő »	6 07	4 31	Belényes-Ujlak »	6 10	4 27	Szakál »	7 39	4 05	Kót »	6 38	6 08		6 38	6 08	08
Drág-Cséke »	6 30	4 45	Borz »	6 19	4 37	Nagy-tóti »	7 55	4 21	Iráz »	6 52	6 22		6 52	6 22	22
Magyar-Cséke »	6 50	5 —	Sólyom »	6 35	4 58	Komádi »	8 25	4 32	Nagy-tóti »	7 10	7 04		7 10	7 04	04
Dused »	7 05	5 12	Gyanta »	6 56	5 19	Iráz »	8 42	4 49	Sakál »	7 22	7 13		7 22	7 13	13
Szombatság-Rogoz »	7 46	5 47	Hollód »	7 10	5 34	Kót »	9 19	5 14	Körösszeg »	8 11	8 18		8 11	8 18	18
Hollód »	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz »	7 31	6 03	Vésztő »	9 44	5 32	Gyires »	8 33	8 33		8 33	8 33	33
Gyanta »	8 12	6 11	Dused »	7 55	6 34	Szeghalom »	10 34	6 13	Uj-Palota »	8 47	8 53		8 47	8 53	53
Sólyom »	8 38	6 36	Magyar-Cséke »	8 07	6 49	Körös-Ladány »	11 —	6 31	Ósi »	9 03	9 12		9 03	9 12	12
Borz »	8 53	6 50	Drág-Cséke »	8 26	7 17	Déva-Ványa »	12 03	7 21	Nagyvárad érk.	9 20	9 30		9 20	9 30	30
Belényes-Ujlak »	9 05	7 01	Tasádfő »	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06							
Sonkolyos »	9 18	7 13	Magyar-Gyepes »	8 54	7 50										
Belényes »	10 04	7 47	Kardó »	9 27	8 31										
Szudrics »	10 27	8 09	Félix-Fürdő »	9 40	8 45										
Lunka-Rézbánya »	10 56	8 21	V.-Velenceze »	10 01	9 09										
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19										

Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid			
V. v.		Sz. v.		V. v.		Sz. v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45		
Apátkeresztur »	10 46	8 41	Monos-Petri »	4 46	4 56		
V.-Ábrány »	11 03	8 55	V.-Ábrány »	4 57	5 08		
Monos-Petri »	11 16	9 06	Apátkeresztur »	5 13	5 26		
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07		

Füüdő-vonatok.							
Sz. v.		Sz. v.		Szept. 15-ig		Szept. 15-ig	
Nagyvárad	—	—	—	9 50	—	—	—
Nagyvárad vásártér	6 30	8 10	9 43	11 38	2 32	4 35	6 32
Várad-Velenceze	6 46	8 25	10 —	11 53	3 01	4 55	6 46
Rontó	7 01	8 37	10 14	12 05	3 13	5 09	6 59
Püspök-füüdő	7 06	8 42	10 19	12 10	3 18	5 14	7 04
Félix-füüdő	7 22	8 56	10 37	12 26	3 33	5 31	7 20

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelenti.
* jelzettek feltételes megálló helyek.